

بسمه تعالی

دستورالعمل نحوه اعطای صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی

موضوع ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

(بند ۱ ماده ۱ آیین نامه اجرایی ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان)

(مطابق با تصویب نامه هیأت ممتز و وزیران به شماره ۹۷۹۴/ت/۸۵۴۸۵ مورخ ۱۳۷۹/۰۳/۱۱)

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - تعاریف: هر یک از عناوین، واژه‌ها و اصطلاحات زیر که در این دستورالعمل بکار برده می شود دارای معانی تعریف به شرح ذیل می باشد:

۱-۱- **قانون:** قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴.

۱-۲- **آیین نامه:** آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۵ هیأت وزیران با اصلاحات و الحاقات بعدی).

۱-۳- **آیین نامه ماده ۲۷:** آیین نامه اجرایی ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۹ هیأت وزیران).

۱-۴- **وزارت:** وزارت راه و شهرسازی

۱-۵- **اداره کل:** اداره کل راه و شهرسازی استان.

۱-۶- **سازمان:** سازمان نظام مهندسی ساختمان.

۱-۷- **سازمان استان:** سازمان نظام مهندسی ساختمان استان.

۱-۸- **شورای مرکزی سازمان:** شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان.

۱-۹- **کمیته ارزیابی صلاحیت:** کمیته ای ۵ نفره مرکب از ۲ نفر از مدیران وزارت راه و شهرسازی به عنوان عضو ثابت و ۳ نفر مدعو از متخصصین دارای سوابق علمی و تجربی شاخص در گرایش مربوطه و آشنا به حرفه کارشناسی که همگی توسط معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی تعیین و منصوب می گردند.

۱-۱۰- پروانه اشتغال: پروانه اشتغال به کار مهندسی موضوع ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.

۱-۱۱- خدمات مهندسی کارشناسی: کلیه خدمات مهندسی از قبیل طراحی، محاسبه، نظارت، اجرا، بهره برداری، کنترل و بازرسی، آزمایش، متره و برآورد، ارزیابی و تقویم، تشخیص علل خرابی که در چهارچوب معیارهای پذیرفته شده تخصصی قابل عرضه بوده و در زمره امور حرفه ای ناشی از پروانه اشتغال موضوع قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان یا عضویت در سازمان استان می باشد.

۱-۱۲- مهندس واجد شرایط: مهندس دارای پروانه اشتغال بکار مهندسی معتبر که بر اساس این دستورالعمل در یک یا چند رشته تخصصی مهندسی، صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی را دارا باشد.

۱-۱۳- شرکت حقوقی دارای صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی: شرکت های حقوقی که کلیه اعضای هیئت مدیره، مدیرعامل و تمامی سهامداران آن دارای پروانه اشتغال به کار با صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی می باشند، بر اساس شیوه نامه ابلاغی مربوطه.

۱-۱۴- مهندس راهنما: مهندس واجد شرایط با حداقل پنج سال سابقه ارائه خدمات مهندسی کارشناسی موضوع این دستورالعمل که به پیشنهاد کارآموز و تأیید سازمان استان تعیین می گردد.

۱-۱۵- کارآموز: پذیرفته شده نهایی آزمون کتبی و مصاحبه که پس از طی ترتیبات مقرر در این دستورالعمل مکلف به گذراندن دوره کارآموزی می باشد.

۱-۱۶- مراجع درخواست کننده: وزارتخانه ها، موسسات دولتی، نهادهای عمومی غیر دولتی، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکت های دولتی و شهرداری ها که متقاضی خدمات مهندسی کارشناسی باشند.

فصل دوم: نحوه اعطاء و تمدید صلاحیت

ماده ۲- در راستای اجرای ماده ۲۰ آیین نامه، صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی با رعایت مفاد این دستورالعمل و سایر تشریفات قانونی در ظهر پروانه اشتغال الکترونیکی متقاضیان واجد شرایط درج می گردد.

ماده ۳- صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی به دارندگان پروانه اشتغال معتبر در هریک از ۷ رشته مهندسی ساختمان شامل؛ معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه برداری و ترافیک اعطاء می شود.

ماده ۴- مهندسانی که وفق ترتیبات دستورالعمل های قبلی وزارت راه و شهرسازی، امکان ارائه خدمات مهندسی

کارشناسی را دارا شده‌اند، می‌توانند پس از پایان مدت اعتبار، بر اساس ضوابط مقرر نسبت به تمدید آن بصورت الکترونیکی اقدام نمایند.

ماده ۵ - حدود صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی، پس از کسب نظر از شورای مرکزی ظرف مدت حداکثر (۳) ماه توسط معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی ابلاغ و لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۶ - صدور صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی در یک یا چند رشته متناظر با صلاحیت مندرج در ظهر پروانه اشتغال هر شخص و منوط به دارا بودن و احراز سایر شرایط و ترتیبات این دستورالعمل مجاز می‌باشد.

ماده ۷ - شرایط لازم برای اخذ صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی در هر رشته به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- عضویت معتبر در سازمان استان.
- ۲- دارا بودن پروانه اشتغال معتبر در رشته مورد تقاضا
- ۳- عدم اعتیاد به مواد مخدر
- ۴- احراز شرایط بر اساس استعلامات دستگاه‌های چهارگانه
- ۵- حداقل ۵ سال سابقه کار مرتبط با پروانه اشتغال بعد از اخذ اولین پروانه اشتغال.
- ۶- موفقیت در آزمون کتبی مربوط و اخذ نصاب لازم.
- ۷- موفقیت در مصاحبه حضوری توسط کمیته ارزیابی صلاحیت
- ۸- گذراندن و موفقیت در دوره‌های آموزشی مطابق شیوه نامه مصوب وزارت.
- ۹- موفقیت در دوره کارآموزی مطابق شیوه نامه ابلاغی وزارت.
- ۱۰- ادای سوگند و امضای سوگندنامه.

تبصره : در خصوص کارمندان (اعم از لشگری و کشوری)، تاییدیه دستگاه مربوطه مبنی بر فعالیت در حوزه مرتبط با پروانه اشتغال متقاضی به عنوان سابقه کار موضوع بند ۳ قابل استناد خواهد بود. در خصوص سایر متقاضیان مراتب بر اساس گواهی صادره از سوی سازمان استان ملاک عمل قرار می‌گیرد.

ماده ۸ - در مواردی که در شرکت‌های حقوقی کلیه اعضای هیئت مدیره، مدیرعامل و تمامی سهامداران آن دارای پروانه اشتغال به کار با صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی می‌باشند، این شرکت حقوقی نیز می‌تواند نسبت به اخذ صلاحیت مهندسی کارشناسی بر اساس شیوه نامه ابلاغی از سوی معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی اقدام نمایند.

فصل سوم: برگزاری آزمون و مصاحبه

ماده ۹ - تقویم برگزاری آزمون کتبی، نصاب قبولی و منابع آزمون هر رشته، اعلام نتایج آزمون کتبی و نحوه رسیدگی به اعتراضات احتمالی و سایر موارد مرتبط بر اساس شیوه‌نامه تنظیمی دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان بوده که توسط معاونت مسکن و ساختمان وزارت ابلاغ می‌گردد.

تبصره - از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، آزمون صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی حداقل سالی یکبار توسط وزارت، بر اساس ضوابط اعلامی برگزار می‌شود.

ماده ۱۰ - پس از اعلام قطعی نتایج آزمون کتبی، تقویم برگزاری مصاحبه و نصاب قبولی آنها در هر رشته، توسط دفتر توسعه مهندسی ساختمان وزارت تعیین می‌شود. دعوت متقاضی به مصاحبه، منوط به احراز بند های یک الی شش مندرج در ماده ۷ این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۱۱ - نتایج نهایی پذیرفته شدگان، توسط دفتر توسعه مهندسی ساختمان به ادارات کل و شورای مرکزی سازمان ابلاغ می‌گردد.

فصل چهارم: دوره های آموزشی و کارآموزی

ماده ۱۲ - پذیرفته شدگان نهایی می‌بایست دوره یا دوره های آموزشی برای کسب مهارت‌های لازم را که توسط سازمان استان، طبق برنامه مصوب دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان برگزار می‌گردد، طی نموده و موفق به اخذ گواهینامه موفقیت دوره آموزشی مربوط گردند.

تبصره - برنامه دوره های مذکور شامل تعداد، محتوای آموزشی، نحوه برگزاری و مدت آن برای هر رشته تخصصی با اخذ نظر شورای مرکزی، توسط دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان حداکثر (۳) ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، تهیه و ابلاغ خواهد بود.

ماده ۱۳ - پذیرفته شدگان نهایی اخذ صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی، پس از گذراندن دوره / دوره های آموزشی موضوع ماده فوق، می‌بایست دوره کارآموزی را به مدت یک سال تحت نظر یک نفر مهندس راهنما طی نمایند.

ماده ۱۴ - شیوهنامه کارآموزی مهندسان موضوع این دستورالعمل ظرف مدت حداکثر دو ماه توسط معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی ابلاغ و لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۵ - پس از اخذ گواهینامه موفقیت دوره/ دوره های آموزشی مربوطه و اتمام دوره کارآموزی توسط پذیرفته شدگان، اداره کل می بایست، نسبت به تشکیل جلسه ادای سوگند با دعوت از رئیس کل دادگستری استان و با حضور مدیرکل راه و شهرسازی و رئیس سازمان استان اقدام نماید

ماده ۱۶ - پس از ادای سوگند و امضای متن سوگندنامه توسط پذیرفته شده نهایی، اداره کل استان با رعایت ترتیبات مقرر نسبت به درج صلاحیت ارائه خدمات مهندسی کارشناسی در ظهر پروانه اشتغال الکترونیکی ایشان اقدام می نماید. متن سوگندنامه بدین شرح است :

" من در پیشگاه خداوند متعال، به قرآن کریم سوگند یاد می کنم در اموری که برای خدمات کارشناسی مهندسی به من ارجاع می شود، پروردگار یکتا را حاضر و ناظر دانسته و نظر کارشناسی خود را به راستی و درستی اظهار کرده و نظر شخصی خود را در آن دخالت ندهم و تمام نظرات خود را در کمال بی طرفی و منطبق با انصاف، عدالت و اخلاق حرفه ای اظهار کرده و مطالبی را مکتوم ندارم و برخلاف واقع چیزی را اعلام نکرده و مکتوب ننمایم و اسراری که در خلال انجام خدمات مهندسی کارشناسی از آن ها مطلع شده ام حفظ نمایم و همواره رازدار و امین باشم."

تبصره ۱ - اقلیت های دینی، این سوگند را با ذکر نام کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

تبصره ۲ - ادای سوگند و امضای سوگندنامه برای یک بار کافی است ولو آنکه متقاضی بعداً واجد شرایط احراز صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی در سایر رشته ها گردد.

ماده ۱۷ - اعتبار قبولی در آزمون کتبی، حداکثر سه سال بوده و در صورتیکه ظرف مدت مذکور، طی مراحل قانونی از سوی پذیرفته شدگان، جهت درج صلاحیت یاده شده در ظهر پروانه اشتغال انجام نپذیرد، قبولی در آزمون دوره مورد نظر کان لم یکن تلقی می گردد.

ماده ۱۸ - مدت اعتبار صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی متناسب با اعتبار پروانه اشتغال می باشد و تا زمانیکه بر طبق مقررات مربوط، دارنده آن واجد شرایط معنونه باشد، صلاحیت مذکور قابل تمدید خواهد بود.

فصل پنجم : وظایف مهندس یا مهندسان واجد شرایط

ماده ۱۹ - مهندس یا مهندسان واجد شرایط موضوع این دستورالعمل در انجام خدمات مهندسی کارشناسی موظف به رعایت موارد زیر می باشند ؛

۱- مطابق با ماده ۹ آیین نامه ماده ۲۷ پیش از انجام خدمات مهندسی کارشناسی، در صورت وجود جهات رد، بلافاصله مراتب را به سازمان استان و مرجع درخواست کننده کتباً اعلام نموده و از انجام خدمات مهندسی کارشناسی یا ادامه آن خودداری و انصراف نمایند.

۲- وظایف خدمات مهندسی کارشناسی را در مهلت مقرر یا در مهلت تمدید شده اعلامی از سوی سازمان استان، انجام دهند.

۳- عدم امتناع از انجام خدمات مهندسی کارشناسی ارجاعی. (در صورت داشتن عذر موجه، ضروریست نسبت به اعلام مراتب به سازمان استان و اخذ تأیید از هیئت مدیره سازمان استان اقدام نمایند)

۴- خدمات مهندسی کارشناسی ارجاع شده می بایست شخصاً توسط مهندس یا مهندسان واجد شرایط انجام پذیرفته و ایشان مجاز به محول نمودن قسمت یا تمامی آن به اشخاص ثالث نمی باشند. (حتی اگر شخص ثالث دارای صلاحیت خدمات مهندسی کارشناسی ماده ۲۷ باشد)

۵- در بررسی های کارشناسی و همچنین در تدوین و تنظیم نظریه خدمات مهندسی کارشناسی از معیارها، موازین و ضوابط قانونی معتبر، بهره برداری نموده و ضمن بیان تمام حقیقت، چیزی را خلاف حقیقت ابراز ندارند.

۶- حضور به موقع در مراجع صالحه در وقت مقرر.

۷- صرفاً در حدود صلاحیت خود، قبول مسئولیت نمایند و چنانچه انجام خدمات مهندسی کارشناسی را خارج از حدود صلاحیت خویش تشخیص دهند، موظفند فوراً، از ادامه کار خودداری و مراتب را کتباً به سازمان استان و مرجع درخواست کننده اعلام نمایند.

۸- نظریه مهندسی کارشناسی را صریح، مستدل، مستند و با رعایت بی طرفی کامل مورد تدوین و نگارش قرار دهند و نکات و توضیحات جامعی را که برای تبیین آن ضروریست، مکتوب کرده و نظریه را همراه با مستندات، بصورت الکترونیکی در سامانه مربوطه بارگذاری نمایند.

۹- یک نسخه از نظریه مهندسی کارشناسی ارائه شده و ضمایم مورد استناد در آنرا، حداقل به مدت پنج سال بعد از تاریخ تسلیم، بصورت الکترونیکی نگهداری نمایند.

۱۰- تسلیم اسناد و مدارک صرفاً به اشخاصی که مطابق با این دستورالعمل مجاز به دریافت آنها هستند.

۱۱- عدم هرگونه مسامحه و سهل انگاری در اظهارنظر، هرچند مؤثر در تصمیمات مراجع صلاحیت دار نباشد.
۱۲- حفظ اسرار و اسناد محرمانه که در خلال انجام خدمات مهندسی کارشناسی از آن اطلاع یا بدان دسترسی می یابند.

۱۳- رعایت کامل قانون، آیین نامه ها و سایر مصوبات و دستورالعمل ها یا ابلاغیه های صادره از سوی وزارت.
۱۴- رعایت عدالت، انصاف و اصول اخلاق حرفه ای و شئون مهندسی مطابق با " نظامنامه رفتار حرفه ای اخلاقی مهندسی ساختمان " (ابلاغیه شماره ۱۵۲۸۸/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۰۹) وزارت راه و شهرسازی.

تبصره ۱- نقض یا عدم رعایت هر یک از موارد این ماده منجر به ارجاع موضوع به شورای انتظامی خواهد بود.

تبصره ۲- مرجع درخواست کننده و سازمان استان نیز مکلفند جهات رد مهندس یا مهندسان معرفی شده را که همان جهات رد مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری است مورد بررسی قراردادده و از عدم شمول آن اطمینان یابند.

ماده ۲۰- مهندس واجد شرایط موظف است حداقل یک ماه پیش از خاتمه اعتبار پروانه اشتغال، مراتب را از طریق سامانه به سازمان استان اعلام و تقاضای تمدید پروانه را ارائه نماید.

ماده ۲۱- در صورتیکه پروانه اشتغال مهندس یا مهندسان حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال شود و یا مشمول محرومیت ناشی از آرای قطعی قضایی یا شورای انتظامی گردد، پذیرش و ارائه خدمات مهندسی کارشناسی موضوع این دستورالعمل توسط ایشان متناسب با مورد، ممنوع خواهد بود. ضمناً رعایت ترتیبات مندرج در تبصره ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون ملاک عمل خواهد بود.

فصل ششم: معرفی مهندس واجد شرایط

ماده ۲۲- مرجع درخواست کننده می تواند برای خدمات مهندسی کارشناسی از سازمان استان بصورت کتبی و در چهارچوب آیین نامه ماده ۲۷، درخواست معرفی مهندس یا مهندسان واجد شرایط بنماید.

ماده ۲۳- با عنایت به دادنامه دیوان عدالت اداری به شماره ۱۴۰۱۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۳۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۶ مبنی بر ابطال دستورالعمل موضوع ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۲۷ قانون، سازمان استان، مهندس یا مهندسان واجد شرایط را براساس دستورالعمل خاصی که ظرف مدت (۳) ماه توسط شورای مرکزی پیشنهاد و به تصویب وزارت می رسد، انتخاب و به مرجع درخواست کننده معرفی می نماید.

تبصره - مراجع درخواست کننده برای خدمات مهندسی کارشناسی، مجاز به مراجعه مستقیم به مهندس یا مهندسان دارای پروانه اشتغال بکار مهندسی موضوع این دستورالعمل نمی باشند.

فصل هفتم: پرداخت حق الزحمه و فرآیند اعلام نظریه

ماده ۲۴ - تعرفه حق الزحمه خدمات مهندسی کارشناسی موضوع این دستورالعمل، عیناً معادل تعرفه مربوط به دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری است و در مواردی که تعرفه خاصی وجود ندارد، در چهارچوب بند ۱۵ ماده ۱۵ قانون، با پیشنهاد هیأت مدیره سازمان استان و تصویب وزیر راه و شهرسازی تعیین خواهد شد.

ماده ۲۵ - مرجع درخواست کننده مهندس یا مهندسان واجد شرایط، مجاز به پرداخت مستقیم حق الزحمه خدمات مهندسی کارشناسی به فرد یا افراد معرفی شده نیستند و باید حق الزحمه مربوط را به حساب سازمان استان واریز و یک نسخه از فیش بانکی را به سازمان استان مذکور تسلیم نمایند.

ماده ۲۶ - مهندس یا مهندسان معرفی شده از طرف سازمان استان پس از اتمام خدمات مهندسی کارشناسی، اصل نظریه را بصورت الکترونیکی تنظیم و به انضمام مستندات در دفتر سازمان استان (سامانه مربوطه در سازمان استان) بصورت الکترونیکی ثبت می نمایند. یک نسخه از نظریه الکترونیکی ثبت شده توسط هیأت مدیره سازمان استان به مرجع درخواست کننده ارسال یا تسلیم خواهد شد و نسخه دوم در پرونده مهندس مربوطه در سازمان استان ضبط می گردد.

ماده ۲۷ - سازمان استان موظف است پس از وصول نظریه مهندس یا مهندسان معرفی شده، حق الزحمه را بعد از کسر کسورات به شرح ذیل به مهندس یا مهندسان مورد نظر پرداخت و نسبت به صدور صورتحساب الکترونیکی اقدام نماید؛ الف) پنج درصد (۵٪) بابت مالیات علی الحساب موضوع ماده ۱۰۴ قانون مالیات های مستقیم به حساب وزارت امور اقتصادی و دارایی.

ب) پنج درصد (۵٪) به حساب سازمان استان بابت ارجاع کار در چارچوب ماده ۳۷ قانون.

فصل هشتم: تخلفات

ماده ۲۸- رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندس یا مهندسان واجد شرایط و شرکت های حقوقی موضوع ماده ۸ در انجام امور ارجاعی موضوع این دستورالعمل، بدو و حسب مورد، بر عهده شورای انتظامی استان خواهد بود که در چارچوب ضوابط مقرر مورد رسیدگی و اعلام رأی قرار می گیرد.

ماده ۲۹- هرگاه مرجع درخواست کننده شکایتی در مورد تخلفات انضباطی، انتظامی و یا حرفه ای مهندس یا مهندسان معرفی شده توسط سازمان استان داشته باشد می تواند، موضوع را به هیئت مدیره سازمان استان و شورای انتظامی استان مربوط، مطابق با ضوابط مقرر گزارش نماید.

ماده ۳۰- تشخیص اهمیت و درجه تخلف و انطباق آن با هر یک از مصادیق تخلفات حرفه ای و انضباطی مندرج در ماده ۹۱ آیین نامه و مجازات های مربوط (مندرج در ماده ۹۰ آیین نامه)، حسب مورد بر عهده شورای انتظامی استان می باشد.

فصل نهم: سایر مقررات

ماده ۳۱- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل در هر استان بر عهده اداره کل و سازمان استان خواهد بود.

این دستورالعمل در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۹ به پیشنهاد دفتر توسعه مهندسی ساختمان توسط معاونت مسکن و ساختمان و قائم مقام وزیر در نهضت ملی مسکن مصوب و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.